

Motion till riksdagen

1989/90:So460

av Siw Persson (fp)

Förbud mot kvicksilver som konserveringsmedel i läkemedel

Kvicksilver är ett giftigt grundämne som i naturen förekommer i flera olika former. Vi människor utsätts för kvicksilver såväl från föroreningar i den yttre miljön som från t.ex. våra amalgamfyllningar.

Det är i första hand två former av kvicksilver som kan vara skadliga för oss människor. Det är dels metylkvicksilver, som framför allt finns i förorenad fisk och dels kvicksilverånga, som vi kan få i oss från många olika källor, bl.a. i vissa arbetsmiljöer och från våra amalgamfyllningar.

Pappersindustrin släppte tidigare ut stora mängder fenyalkvicksilver, som användes för att bekämpa bakterier. Detta förbjöds 1967. Fenyalkvicksilver omvandlas av bakterier till metylkvicksilver, som tas upp och anrikas i framför allt rovfiskar. Betat utsäde inom jordbruket har också förorenat miljön med metylkvicksilver. I Sverige förbjöds betat utsäde 1966.

Mer än 90 % av det metylkvicksilver vi får i oss tas upp av mag-tarmkanalen, och ungefär 10 % av detta hamnar i hjärnan. Fosterhjärnan är känsligast; höga halter metylkvicksilver har en klart fosterskadande effekt. När vuxna förgiftas av metylkvicksilver kan det ge upphov till bl.a. stickningar och domningar i armar och ben och ansikte, minskat synfält, försämrade muskelrörelser och muskelsvaghet.

Man brukar skilja mellan organiskt kvicksilver (t.ex. metylkvicksilver) och oorganiskt kvicksilver (t.ex. kvicksilverånga), som delvis har olika effekter. Av den kvicksilverånga man inandas tas det mesta upp av blodet och ungefär 10 % av detta hamnar i hjärnan. Förgiftning med kvicksilverånga kan bl.a. orsaka psykiska symptom som personlighetsförändringar, irritabilitet, minnesförlust och sömnlöshet. Ett typiskt symptom är också skakningar (s.k. tremor) i fingrar, ögonlock och läppar.

Kvicksilverånga är framför allt ett problem inom arbetsmiljön. För oss som inte utsätts för kvicksilverånga på arbetet anses amalgamfyllningarna vara den dominerande källan för inandat kvicksilver. Mängden kvicksilver i dricksvattnet anses som regel vara mycket liten; vi får i oss högst 0,01 mikrogram per dag. Halterna i luften varierar; vi kan andas in upp till 0,2 mikrogram per dag.

Små mängder kvicksilver förekommer också som konserveringsmedel i en del läkemedel, t.ex. i vissa vacciner. Det är kvicksilverföreningar som fenyalkvicksilveracetat, fenyalkvicksilverborat, fenyalkvicksilvernitrat, thimerosal, thimersalnatrium, och thimerfonatnatrium.

Kvicksilverföreningarna finns företrädesvis i immunglobuliner och vacciner och i mindre utsträckning i ögondroppar.

Jag är väl medveten om att det idag inte finns något idealiskt konserveringsmedel. Varje konserveringsmedel har olika effekt beroende på läkemedlets substanser. Målsättningen är konserveringsmedel som inte påverkar de i läkemedlet ingående substanserna.

Under 1960- och 1970-talet ersattes kvicksilvret i många preparat med andra konserveringsmedel. Men alltför många preparat har fortfarande kvicksilver som konserveringsmedel. Vid genomgång av FASS 1988 kan konstateras att fenyلكvicksilveracetat finns i ögondroppar (1 st), fenyلكvicksilverborat finns i salva (1 st), fenyلكvicksilvernitrat finns i injektionsvätska (1 st), thimerosal finns i injektionsvätska (5 st) och ögondroppar (1 st), thimerosalnatrium finns i injektionsvätska (11 st), pulver (1 st) och ögondroppar (1 st) samt thimerfonatnatrium finns i injektionsvätska (1 st).

Visserligen är det små mängder kvicksilver som förekommer som konserveringsmedel men även dessa små mängder kan ställa till problem för de personer som redan har blivit skadade på grund av kvicksilverpåverkan.

Jag anser, att målsättningen måste vara att kvicksilver skall försvinna som konserveringsmedel i dessa injektionsvätskor, ögondroppar, salvor och pulver och föreslår därför att det blir förbud för kvicksilver som konserveringsmedel.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förbud för kvicksilver som konserveringsmedel.

Stockholm den 24 januari 1990

Siw Persson (fp)

